

David J Rowlands AC
Pwyllgor Deisebau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd CF99 1NA

23 Hydref 2017

Deiseb P-050-783: Sicrhau Cydraddoldeb Cwricwlwm i Ysgolion Cyfrwng Cymraeg e.e. Seicoleg TGAU

Annwyl Mr Rowlands

Diolch i chi am ofyn am ein sylwadau ynghylch y materion a godir yn y ddeiseb hon.

Ers i ni gael ein sefydlu ym mis Medi 2015, bu sicrhau bod cymwysterau TGAU, UG a Safon Uwch ar gael mewn pynciau nad oes llawer yn eu hastudio, yn y Gymraeg a'r Saesneg, yn fater pwysig ac yn un rydym wedi'i ystyried o ddifrif.

Er mwyn helpu i egluro natur yr her a'r camau rydym wedi'u cymryd er mwyn ei hateb, mae ein hymateb wedi'i strwythuro fel a ganlyn:

1. Ein pwerau a'n dyletswyddau o ran y system gymwysterau
2. Cefndir diwygio cymwysterau TGAU a Safon Uwch yng Nghymru
3. Ein dull o ddynodi cymwysterau TGAU a Safon Uwch mewn pynciau nad oes llawer yn eu hastudio
4. Y camau a gymerwyd gennym o ran TGAU Seicoleg

1. Ein pwerau a'n dyletswyddau o ran y system gymwysterau

O dan Ddeddf Cymwysterau Cymru 2015 fe'n sefydlwyd yn rheoleiddiwr annibynnol cymwysterau nad ydynt yn raddau yng Nghymru ac amlinellwyd ein pwerau a'n dyletswyddau.

Rhydd Deddf Cymwysterau Cymru 2015 ddau brif nod ar ein cyfer a noda wyth mater y mae'n rhaid i ni eu hystyried wrth i ni geisio cyflawni'r nodau hynny.

Un o'n nodau yw:

- Sicrhau bod cymwysterau, a system gymwysterau Cymru, yn effeithiol i ddiwallu anghenion rhesymol dysgwyr yng Nghymru

O blith yr wyth mater y mae'n rhaid i ni eu hystyried, y tri sydd fwyaf perthnasol i'r ddeiseb hon yw:

- dymunoldeb hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r iaith Gymraeg
- ystod a natur y cymwysterau sydd ar gael ac ystod a natur eu trefniadau asesu
- gofynion rhesymol cyflogwyr, sefydliadau addysg uwch a'r proffesiynau o ran addysg a hyfforddiant (gan gynnwys o ran safonau gofynnol cymhwysedd ymarferol).

Rheoleiddiwn gyrff dyfarnu a gydnabyddir gennym a'r cymwysterau a gynigir ganddynt. Rhaid i'r gyrff dyfarnu a reoleiddiwn fodloni ein hamodau cydnabod. Er mwyn i gymwysterau fod yn gymwys i'w cynnwys ar gyrsiau a ariennir yn gyhoeddus, rhaid iddynt gael eu cymeradwyo neu eu dynodi gennym yn erbyn ein meini prawf cymeradwyo neu ddynodi.

Mae cynnig cymwysterau yn weithgaredd gwirfoddol. Nid oes rhaid i gyrff dyfarnu gynnig unrhyw gymwysterau a reoleiddir. Mae gyrff dyfarnu yn dewis cael eu rheoleiddio o'u gwirfodd. Nid oes rhaid i gyrff dyfarnu geisio cydnabyddiaeth gennym, oni fyddant am i'w cymwysterau fod yn gymwys i gael arian cyhoeddus. Nid oes unrhyw ofnion cyfreithiol ar Gyrff Dyfarnu i gynnig cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg.

Mae'r rhan fwyaf o'r cyrff dyfarnu a reoleiddiwn yn cynnig yr un cymwysterau yng Nghymru a Lloegr. Nid yw nifer y dysgwyr yng Nghymru ar gyfer pwnc penodol bob amser yn ddigonol i wneud y syniad o ddatblygu cymwysterau ar wahân sydd yn benodol i Gymru yn ddeniadol yn fasnachol na hyd yn oed yn ymarferol.

Mae gennym y pŵer i osod amodau cydnabod ar gyrff dyfarnu a reoleiddir, ond gan fod y cyrff hyn yn gweithredu fel sefydliadau masnachol, nhw fydd yn penderfynu p'un a fyddant yn derbyn yr amodau hyn ac yn parhau i gynnig cymwysterau rheoleiddiedig yng Nghymru, neu'n rhoi'r gorau i gynnig eu cymwysterau yng Nghymru.

Gall gosod amod bod angen asesiad cyfrwng Cymraeg ar gyfer cymhwyster penodol olygu y bydd y corff dyfarnu yn tynnu'r cymhwyster yn ôl yng Nghymru, gan olygu na fydd gan unrhyw ddysgwyr y dewis o astudio ar gyfer y cymhwyster.

Mae gennym y pŵer i roi arian grant i gyrff dyfarnu. Yn 2016/17, gwnaethom wario £633,460 tuag at gost asesiadau cyfrwng Cymraeg a chyfieithu deunyddiau i aseswyr ac athrawon.

Mae gennym 'Bolisi Rheoleiddio Cymwysterau Cyfrwng-Cymraeg a Dwyieithog' ar gyfer cyrff dyfarnu, sy'n nodi ein dull gweithredu mewn perthynas â chynyddu argaeledd cymwysterau cyfrwng Cymraeg.

Yn ein Cynllun Strategol ar gyfer Cymwysterau Cyffredinol, amlinellwn ein nod i'r holl gymwysterau cyffredinol a gynigir yng Nghymru fod ar gael yn Gymraeg ac yn Saesneg. Mae'r cymwysterau TGAU a Safon Uwch hynny a ddatblygwyd yn benodol i Gymru, a Bagloriaeth Cymru, eisoes yn cael eu cynnig yn y ddwy iaith gan CBAC. Mae cymwysterau TGAU a Safon Uwch mewn pynciau eraill a astudir gan niferoedd cymharol isel o ddysgwyr yng Nghymru yn cael eu cynnig gan ystod o gyrff dyfarnu. Mae rhai, ond nid pob un, hefyd yn cael eu cynnig yn y ddwy iaith. Rydym yn parhau i ystyried ffyrdd o gynyddu nifer y cymwysterau a gynigir yn y ddwy iaith.

2. Cefndir diwygio cymwysterau TGAU a Safon Uwch yng Nghymru

Yn 2012, argymhellodd Adolygiad Llywodraeth Cymru o Gymwysterau ar gyfer pobl ifanc 14 i 19 oed yng Nghymru ddiwygio cymwysterau TGAU a Safon Uwch.

Cafodd y cymwysterau newydd eu cyflwyno fesul cam dros gyfnod o dair blynedd. Cafodd y grŵp cyntaf o bynciau diwygiedig eu cyflwyno i'w haddysgu gyntaf o fis Medi 2015, yr ail o 2016, ac mae'r trydydd grŵp o bynciau newydd ddechrau cael eu haddysgu o fis Medi eleni. Mae'r cymwysterau newydd hyn wedi'u datblygu'n benodol i Gymru er mwyn bodloni egwyddorion dylunio a bennwyd yn wreiddiol gan Lywodraeth Cymru ac yn fwy diweddar gennym ni. Dim ond CBAC sy'n cynnig y cymwysterau hyn ac maent i gyd ar gael yn Gymraeg ac yn Saesneg. Ar yr un pryd â'r

diwygiadau yng Nghymru, cafodd cymwysterau TGAU a Safon Uwch newydd eu datblygu ar wahân yn y pynciau hyn yn Lloegr, yn seiliedig ar ofynion a bennwyd gan Ofqual, y rheoleiddiwr cymwysterau yn Lloegr.

Mae rhai pynciau TGAU a Safon Uwch lle mae'r nifer o ymgeiswyr posibl yng Nghymru yn rhy isel i'w wneud yn ymarferol i unrhyw gorff dyfarnu ddatblygu cymwysterau i'w dyfarnu yng Nghymru yn unig. Yn rhai o'r pynciau hyn, mae cymwysterau TGAU a Safon Uwch newydd wedi cael eu diwygio yn Lloegr, lle mae'r nifer bosibl o ymgeiswyr yn ddigon mawr i wneud y cymwysterau yn ymarferol.

Amgawen restr o'r pynciau hyn yn yr atodiad, gan nodi pa gorff dyfarnu sy'n eu cynnig fel cymwysterau TGAU, UG a Safon Uwch diwygiedig yn Lloegr. Mae hyn yn berthnasol oherwydd ni chaiff yr holl bynciau eu cynnig gan bob corff dyfarnu. Dim ond un corff fydd yn cynnig rhai pynciau, fel arfer achos mai prin digon o ddysgwyr sy'n eu sefyll i'w gwneud hi'n ymarferol i'w cynnig. Cafodd cymwysterau newydd yn y pynciau hyn eu cyflwyno i'w haddysgu gyntaf o fis Medi 2017, ar wahân i Ladin a Dawns, a gyflwynwyd yn 2016.

Mae cymwysterau a ddyluniwyd i fodloni gofynion a bennwyd gan Ofqual yn wahanol mewn sawl ffordd bwysig i'r cymwysterau TGAU a Safon Uwch hynny yr ydym wedi gosod Meini Prawf Cymeradwyo ar eu cyfer. Er enghraifft, caiff graddau cymwysterau TGAU newydd yn Lloegr eu pennu ar raddfa o 9 i 1 yn hytrach na A* i G; ac mae'r cymwysterau UG a Safon Uwch newydd yn Lloegr wedi'u gwahanu, felly nid yw'r canlyniadau UG yn cyfrannu at y radd gyffredinol a ddyfernir ar gyfer y cymhwyster Safon Uwch.

3. Ein dull o ddynodi cymwysterau TGAU a Safon Uwch mewn pynciau nad oes llawer yn eu hastudio

Yn ystod hydref 2015, pan gawsom ein sefydlu, bu i ni ddechrau ystyried ffordd o sicrhau bod cymwysterau diwygiedig mewn pynciau nad oes llawer yn eu hastudio na fyddent yn cael eu datblygu'n benodol i Gymru yn parhau i fod ar gael. Ym mis Ionawr 2016, gwnaethom benderfynu, lle'r oedd y pynciau hyn ar gael yn Lloegr, y byddem yn galluogi'r cyrff dyfarnu oedd yn eu cynnig i wneud cais i'w 'dynodi' yng Nghymru yn gymwys i'w defnyddio ar raglenni dysgu a ariennir yn gyhoeddus.

Yna, aethom ati i ddatblygu meini prawf penodol ar gyfer dynodi cymwysterau TGAU a Safon Uwch. Fel rhan o'r broses hon, gwnaethom ymgysylltu â chyrff dyfarnu sy'n cynnig y cymwysterau hyn er mwyn trafod eu polisi a'u gallu i gynnig asesiadau drwy gyfrwng y Gymraeg. Cadarnhaodd dau gorff dyfarnu, AQA ac OCR, na fyddent yn cynnig asesiadau cyfrwng Cymraeg o gwbl. Dywedodd corff dyfarnu arall, sef Pearson, y byddai ond yn gwneud hynny petai galw sefydledig a'i fod yn ymarferol bosibl.

Dywedodd y pedwerydd, sef CBAC, y byddai'n sicrhau bod unrhyw gymhwyster a gynnigiwyd ganddo o dan ei frand Eduqas (h.y. a ddatblygwyd i fodloni gofynion yn Lloegr) ar gael drwy gyfrwng y Gymraeg ar gais. Byddai hyn yn cynnwys darparu'r fanyleb a'r deunyddiau asesu enghreifftiol yn Gymraeg, yn ogystal â'r papurau arholi eu hunain.

Gwnaethom benderfynu y dylai ein meini prawf dynodi ei gwneud yn ofynnol i gyrrff dyfarnu gyhoeddi eu polisi ar asesiadau cyfrwng Cymraeg ond na ddylent ei gwneud yn ofynnol i ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg fod yn orfodol. Wrth wneud y penderfyniad hwn, gwnaethom edrych ar yr holl dystiolaeth oedd ar gael ynghylch effaith bosibl ein dull gweithredu, gan gynnwys y nifer a fanteisiodd ar asesiadau cyfrwng Cymraeg yn ddiweddar yn y pynciau dan sylw. Wrth wneud ein penderfyniad, gwnaethom bennu y byddai gofyniad o'r fath yn golygu y byddai sawl corff dyfarnu yn rhoi'r gorau i gynnig eu cymwysterau TGAU a Safon Uwch yng Nghymru yn gyfan gwbl, a fyddai'n golygu colli darpariaeth yn llwyr mewn rhai pynciau.

Daethom i'r casgliad na fyddai gwneud cynnig darpariaeth cyfrwng Cymraeg yn amod dynodi gorfodol yn effeithiol. Byddai wedi arwain at sawl pwnc, gan gynnwys TGAU Seicoleg, ddim yn cael ei gynnig yng Nghymru yn y naill iaith na'r llall. Byddai effaith negyddol gofyniad o'r fath ar anghenion rhesymol dysgwyr wedi mynd yn groes i'n prif nodau. Ar y llaw arall, mae ei gwneud yn ofynnol i gyrrff dyfarnu gyhoeddi eu polisi ar asesiadau cyfrwng Cymraeg ymlaen llaw o fudd mewn sawl ffordd. Byddai'n annog cyrrff dyfarnu i ystyried yr opsiwn o gynnig darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar gam cynnar wrth ddatblygu'r cymhwyster, ac yn rhoi gwell gwybodaeth i ysgolion a cholegau am argaeledd cymwysterau cyfrwng Cymraeg.

Yn dilyn ein penderfyniad, gwnaethom ysgrifennu at ysgolion a cholegau er mwyn sicrhau eu bod yn deall pa gymwysterau oedd ar gael a pha bolisi oedd gan bob corff dyfarnu mewn perthynas â darparu asesiadau cyfrwng Cymraeg.

4. Y sefyllfa o ran TGAU Seicoleg

Polisi Pearson o ran cynnig asesiadau cyfrwng Cymraeg yw gwneud hynny ar gyfer pynciau lle cafwyd galw am hyn yn y gorffennol a phan ddyfernir y byddai'n ymarferol yn weithredol i gynnig y ddarpariaeth hon yn y dyfodol. Ym mis Rhagfyr 2016, gwnaethom ofyn iddo gadarnhau y byddai'n cynnig TGAU Seicoleg yn Gymraeg fel rhan o'i bolisi.

Ym mis Mawrth 2017, cadarnhaodd Pearson nad oedd yn bwriadu cynnig TGAU Seicoleg drwy gyfrwng y Gymraeg i'w addysgu o fis Medi 2017. Eglurodd Pearson mai'r rheswm dros hyn oedd nad oedd ganddo ddigon o archwilwyr na phersonél sicrhau ansawdd â'r sgiliau Cymraeg angenrheidiol i allu ymrwymo i gynnig asesiadau cyfrwng Cymraeg.

Yn dilyn y penderfyniad hwn, gwnaethom ymgysylltu â Pearson er mwyn deall yn well sail ei benderfyniad ac ystyried sut y gellid goresgyn y rhwystrau a nodwyd ganddo. Gwnaethom hwyluso trafodaethau rhwng Pearson a CBAC, sy'n parhau i gynnig cymhwyster Safon Uwch mewn Seicoleg, er mwyn gweld a allai Pearson ddefnyddio rhai o arholwyr CBAC i ategu ei brosesau.

Ni lwyddwyd i ddod o hyd i ateb mewn pryd i sicrhau bod cymhwyster TGAU Seicoleg diwygiedig ar gael yn Gymraeg erbyn mis Medi 2017.

Rydym bellach yn ystyried pa opsiynau eraill all fod ar gael i fynd i'r afael â'r galw am TGAU Seicoleg cyfrwng Cymraeg. Mae'r amserlen a gyhoeddwyd yn ddiweddar ar gyfer cyflwyno'r cwricwlwm newydd i Gymru wedi cadarnhau bod y cymwysterau sydd newydd eu diwygio yn debygol o fod ar waith tan 2026. Mae hyn yn golygu y gallai dal fod yn ymarferol datblygu cymhwyster newydd a allai helpu i ddiwallu'r angen.

Hyderaf fod y sylwadau hyn yn helpu i egluro rhai o'r materion yn ymwneud â'r ddeiseb ac yn helpu i egluro rhai o'r heriau o ran sicrhau y darperir pob pwnc TGAU a Safon Uwch a gynigir yng Nghymru yn Gymraeg a Saesneg.

Wrth wneud unrhyw newidiadau i gymwysterau yn y dyfodol, er enghraifft cefnogi'r cwricwlwm newydd i Gymru, byddwn yn gallu cynllunio i sicrhau y gellir astudio ar gyfer yr un cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg o'r cychwyn cyntaf ym mhob pwnc. Yn y cyfamser, byddwn yn parhau i chwilio am gyfleoedd i gynyddu argaeledd lle bo modd.

Yn gywir,

Philip Blaker

Prif Weithredwr

Amgaeedig: Rhestr o bynciau TGAU, UG a Safon Uwch a ddiwygiwyd i fodloni gofynion Ofqual a'r cyrff dyfarnu sy'n eu cynnig.

Atodiad:

Rhestr o bynciau TGAU, UG a Safon Uwch a ddiwygiwyd i fodloni gofynion Ofqual a'r cyrff dyfarnu sy'n eu cynnig.

Cymwysterau TGAU (9-1) i'w haddysgu gyntaf o 2016

Mae'r tabl isod yn dynodi pa gorff dyfarnu sy'n cynnig cymwysterau TGAU diwygiedig yn y pynciau a restrir.

Mae seren (*) wrth ymyl enw pwnc yn dynodi lle yr aseswyd fersiwn flaenorol o'r cymhwyster TGAU drwy gyfrwng y Gymraeg gan o leiaf un corff dyfarnu ers 2013.

Pwnc TGAU (9-1)	AQA	OCR	Pearson (Edexcel)	Eduqas CBAC
Astudiaethau Dinasyddiaeth	le	le	le	Na
Dawns	le	Na	Na	Na
Groeg Clasurol	Na	le	Na	Na
Lladin*	Na	le	Na	le

Cymwysterau TGAU (9-1) i'w haddysgu gyntaf o 2017

Mae'r tabl isod yn dynodi pa gorff dyfarnu a fydd yn cynnig cymwysterau TGAU diwygiedig yn y pynciau a restrir i'w haddysgu gyntaf o 2017.

Mae seren (*) wrth ymyl enw pwnc yn dynodi lle yr aseswyd fersiwn flaenorol o'r cymhwyster TGAU drwy gyfrwng y Gymraeg gan o leiaf un corff dyfarnu ers 2013.

Pwnc TGAU (9-1)	AQA	OCR	Pearson (Edexcel)	Eduqas CBAC
Arabeg	Na	Na	le	Na
Astudiaethau Ffilm	Na	le	Na	le
Bengali	le	Na	Na	Na
Cymdeithaseg*	le	Na	Na	le

Pwnc TGAU (9-1)	AQA	OCR	Pearson (Edexcel)	Eduqas CBAC
Daeareg	Na	Na	Na	le
Economeg	le	le	Na	Na
Eidaleg	le	Na	le	Na
Electroneg*	Na	Na	Na	le
Groeg Modern	Na	Na	le	Na
Gwareiddiad Clasurol	Na	le	Na	Na
Hanes yr Henfyd	Na	le	Na	Na
Hebraeg Modern	le	Na	Na	Na
Japaneeg	Na	Na	le	Na
Peirianeg	le	Na	Na	Na
Punjabeg	le	Na	Na	Na
Pwyleg	le	Na	Na	Na
Rwseg	Na	Na	le	Na
Seicoleg*	le	le	le	Na
Seryddiaeth	Na	Na	le	Na
Tsieinëeg	le	Na	le	Na
Wrdw	le	Na	le	Na
Ystadegau	le	Na	le	Na

Cymwysterau UG a Safon Uwch (ar wahân) i'w haddysgu gyntaf o 2016

Mae'r tabl isod yn dynodi pa gorff dyfarnu sy'n cynnig cymwysterau UG a Safon Uwch diwygiedig yn y pynciau a restrir.

Mae seren (*) wrth ymyl enw pwnc yn dynodi lle yr aseswyd fersiwn flaenorol o'r cymhwyster UG / Safon Uwch drwy gyfrwng y Gymraeg gan o leiaf un corff dyfarnu ers 2013.

Pwnc UG a Safon Uwch	AQA	OCR	Pearson (Edexcel)	Eduqas CBAC
Dawns	le	Na	Na	Na
Groeg Clasurol	Na	le	Na	Na
Lladin	Na	le	Na	Na

Pynciau UG a Safon Uwch (ar wahân) i'w haddysgu gyntaf o 2017

Mae'r tabl isod yn dynodi pa gorff dyfarnu a fydd yn cynnig cymwysterau UG a Safon Uwch diwygiedig yn y pynciau a restrir i'w haddysgu gyntaf o 2017.

Mae seren (*) wrth ymyl enw pwnc yn dynodi lle yr aseswyd fersiwn flaenorol o'r cymhwyster UG / Safon Uwch drwy gyfrwng y Gymraeg gan o leiaf un corff dyfarnu ers 2013.

Pwnc UG a Safon Uwch	AQA	OCR	Pearson (Edexcel)	Eduqas CBAC
Astudiaethau Ffilm	Na	le	Na	le
Athronyddiaeth	le	Na	Na	Na
Cyfrifyddu	le	Na	Na	Na
Daeareg	Na	le	Na	le
Eidaleg	Na	Na	le	Na
Electroneg *	Na	Na	Na	le

Pwnc UG a Safon Uwch	AQA	OCR	Pearson (Edexcel)	Eduqas CBAC
Gwareiddiad Clasurol	Na	le	Na	Na
Gwyddor Amgylcheddol	le	Na	Na	Na
Hanes Celf	Na	Na	le	Na
Hanes yr Henfyd	Na	le	Na	Na
Rwseg	Na	Na	le	Na
Technoleg Cerddoriaeth*	Na	Na	le	Na
Tsieiñeg	Na	Na	le	Na
Ystadegau	Na	Na	le	Na